

ARADI KÖZLÖNY

Előfizetési árak:

Helyben házhoz hordva:	Vidéken postás szétküld:
Egész évre . . . 12 frt	Egész évre . . . 14 frt
Fél évre . . . 6 "	Fél évre . . . 7 "
Negyed évre . . . 3 "	Negyed évre . . . 3.50
Egy hónap . . . 1 "	Egy hónap . . . 1.20

Kiadóhivatal:

Az „Aradi Nyomdatársaság”, főút 51. sz. a., havár hirdetések, előfizetési pénzek és a kiadás körüli panaszok küldendők.

Hirdetések díja:

Hat b. pént sor egyszer . . . 6 kr | Bólvegdij külön . . . 30 kr
Minder következőnél . . . * | Névtör sor . . .

Szerkesztőség:

Az arad-csanádi egyesült vasutak palotájában, havár a lap szellemi részét illető közlemények intézendők. Bórmontetlen leveleket csak ismert kéztől fogadunk el.

Kéziratokat vissza nem küldünk.

Az új rend.

Arad, november 29.

Beteljesedett; a százados békekötések eresztekei között dohosodó vallási s családügyi intézményeink alapjait alámosta az idő; a korszellem eltető szikrája feloldá a lelkek potenciális erejét s a végzet ércz sarkain egy századdal fordult jobbra az események korongja: Az egész nemzet ösztönszerű megdöbbenéssel, majd kitörő lelkesedéssel fogadta a korszakot alkotó evolúciót, a mely lelkesedéssel hántó ellentetben áll a személyes hatalom politikájának ama kislelkűségre valló taktikája, melylyel vaksága — vagy rossz-hiszeműségében a nagy idők és nagy események fordulatainak végokait egy párt kicsinyes személyi indokokra vezeti vissza, s a reformtörekvésnek elementaris erővel hódító eszmejét rémitgetésekkel, a felekezeti feltekenység alattomos szításával, a mozgalom élén álló férfiak kicsinyítése és diszkreditálásával igyekszik viszsaszorítani.

Hasztalan törekvés. A lefolyt parlamenti vita már félreismerhetlenül jelezte az elvek hatalmas és domináló közbevegyülését a pártok küzdelmeibe, s a kicsinyes párttaktikázással, az ellenzékies szószaporítások, agyonbeszélések és cselvetések czelzataival kezdett parlamenti zürzavar a nagy czelok s az azok megvalósítására vállalkozott nagy alakokkal szemben hatalmas és lelekemelő akkordokkal végződött.

A pártokat pedig örli és idomitja ellenállhatlan erővel az új rend hatalma. Mind általánosabbá lesz kormánypárton és ellenzéken az a meggyőződés, hogy nem az a főkérdés, valjon Apponyi kormányra kerül-e vagy sem, hogy ütött-e már az ugynevezett nemzeti párt uralomra jutásának az ideje vagy sem, hanem hogy mi módon valósíthatja meg a magyar nemzet a további fejlődése és nagyságával egybeforrott aspirációit?

A függetlenségi párt nagytehetségű és valódi hazafiságának kitünő tanujelét adott vezére, Eötvös Károly rettenetes ítéletet tartott Apponyi és pártja és annak méltatlan agitációja fölött. Visszautasította ünnepélyesen a fegyver-barátságot, a melyet utóbbi a czélből ajánlott a függetlenségi pártnak, hogy egyesült erővel megbuktassák a kormányt és megakadályozzák a reformok keresztülvitelét. Megérdemlett lecke volt ez a személyes hatalom érdekében minden eszközökkel küzdő nemzeti párt részére, s megérdemelt elismerés a kormány élén álló férfiak hazafias törekvése iránt.

A függetlenségi párt közjogi programjának megvalósítása nincs napirenden, és ez idő szerint azt maguk a következő kihívhatatlannak tartják. De igen is megvalósítható a program ama másik része,

mely a vallás- és lelkiismeret-szabadságot akarja középkori bilincsei alól föloldani. Mily fonák észjárásra valló gondolat volt a nemzeti párt reszeről, a függetlenségi pártot szövötkezésre hívni, hogy annak segítségével az elérhető kivívása is megakadályoztassék! és miért? hogy a függetlenségi program teljes egészében keresztül vihető legyen? Dehoggy; hisz azt a nemzetipárt is ellenzi, hanem csak azért, hogy ne Wekerle, hanem Apponyi és a nemzeti párt jusson a kormányra s ő védelmezze Wekerle helyett a közjogi alapot a függetlenségi párt ellen. Nagyon együgyűeknek tartották Apponyiek a függetlenségeket, midőn ily fura szövetséget ajánlottak nekik; a választ tegnap megkapták.

„I d e v a g y a m o d a !” — dörgé Eötvös Apponyi fülebe — „most ne lábatlankodjál; nagy czelokra vállalkozott a kormány, és te a n n a k vagy utjában m o s t, és idővel nagyra vállalkozunk mi, s utunkban leszel n e k ü n k majd a k k o r .”

Az új rend érvényesíti magát czéljaihoz képest a pártok alakulása és egymáshoz való viszonyában. Midőn az oszt-rák feudálisok egyfelől, a nemzetiségek másfelől hangoztatják a magyar nép ellen csatakiáltásaikat, midőn Róma villámaik cikáztatja az országra, s megsemmisítéssel fenyegeti a nemzetet, mert államisága jogos követelményeinek megvalósítását akarja: akkor a magyar parlamentben csak egy programnak és egy pártnak szabad lenni: annak, mely a magyar állam méltóságát, törvényhozásának függetlenségét védi. És az elvek és a nemzeti érdekek e fontos harcában méltán kiáltja oda a lábatlan párttaktikusoknak Eötvössel együtt az egész nemzet: „Félre az u t b ó l !”

Belföld.

Czáfólatok.

P o d m a n i c z k y Frigyes bárónak, a szabadelvű pártkör elnökségéről való lemondását újságolja egyik budapesti lap. Mint a Nemzetrel illetékes forrásból közlik, e hír nem felel meg a valóságnak. A Bud. Corr. jelenti: A „Budapesti Hírlap” ama hire, hogy F a s c h ó M o y s miniszteri tanácsos nyugalomba vonul, téves. H i e r o n y m i miniszter, ki egy irányban sincs preokkupálva az egyes tisztviselők használhatósága iránt, magától érthetőleg csak akkor fog magának végleges ítéletet alkotni, ha azok működésével saját tapasztalatai alapján közelebről megismerkedik.

Lemondó főispán.

Hir szerint S v a s t i c s Benő, Zala-megye főispánja, állásáról lemond. Kormánypárti körökben utódjául többek nevét emlegetik, így szó van L a k y Kristóf törvényszéki elnökről s V a d n a y Andorról, kik a lemondó főispán helyét elfoglalnák.

Apponyi és organumai.

Arad, november 29.

(—ly—) Nekünk, kik a napokban A p p o n y i Albert grórnak egy más alkalommal történt fellépése fölött mondtuk el véleményünket, szabadjon most hozzászólanunk azon dics-hymnusokhoz, melyeket a lapok pártkülönbség nélkül a nemzeti párt vezérének legutolsó beszéde alkalmából zengtek.

A midőn ezt teszszük, nem fojthatjuk el azon kérdést, hogy miben áll sajátképen e beszéd varázsereje, miért is aratott Apponyi oly nagy diadalt?

Talán sikerült neki a kormány programját erveinek hatalmas bizonyító erejével tönkre silányítani vagy a szabadelvűpártot a maga eszméinek és saját politikájának megnyerni? Minden elfogulatlanul ítélő ember e kérdésekre határozott „nem”-mel fog felelni, s arra a meggyőződésre kell hogy jusson, hogy Apponyi nagy diadalának, úgy mint más-kor, most is egyszerűen az a nyitja, hogy a lehető legalaposabban bebizonyította, hogy a kormány az egyház-politikai kérdések megoldására az egyedül lehetséges utat választotta s hogy határozottan kijelentette, hogy a kormányt e téren támogatni fogja.

E beszédével a nemzeti párt vezére a leghatalmasabb fegyvert kovácsolta saját pártja organumai ellen, a melyek napok óta a kormányt a kulturharc előidézése vádjával illetik, s a klerikális pártot előre is felbátorítják, hogy e javaslatokkal szemben állást foglaljanak.

S még Apponyi utolsó beszéde után sem átalja a P. Napló a kormányt azzal vádolni, hogy zaklatja az országban a vallási békét és lelkiismeretet.

Ugyan mivel? Talán azzal, hogy a szentesített törvények végrehajtását kívánta és kívánja mindaddig, míg azok fennállanak? Hát a pártszempont és az uralomvágy annyira képesek már az emberek ítélőképességét megzavarni, hogy a szentesített törvények megtartásához való ragaszkodást a vallási béke zaklatásának merik nevezni? Vagy csak a kath. papság azon szabadalmazott osztály, a melynek a törvények ellen büntetlenül véteni szabad?

Még nem rég történt, hogy Franciaországban egy praelatus a törvényszék elé állított és elítéltetett; de ezen eset alkalmából senkinek sem jutott eszébe a kormányt vádolni s az ellenzék sokkal hazafiasabb gondolkozású volt, mintsem ezen esetet politikai czelokra felhasználta volna.

Valóban ideje volna már megtudni, melyik sajátképen a nemzeti párt politikája, az-e, a melyet vezére hirdet, vagy az, a melyet a P. Napló propagál? Ezen lap, mely

napokon át a tervbe vett egyházpolitikai javaslatok ellen lázító cikket írt, bir most annyi hypokrizissal azt állítani, hogy Apponyi ezen kérdések fejtegetésével és ebben egy új, mindenkit megnyugtató szellemnek és iránynak megjelölésével érte el a nagy hatást; holott Apponyi sajátképen a kormánypolitika helyességét a lehető leghatározottabb módon kimutatta.

Természetes dolog, más az, ha Apponyi mondja, és más, ha mint a kormány enuncziációja napvilágot lát.

A nemzetnek a P. Napló által álmodott erkölcsi életnek és politikai szellemnek a nagy vezér zászlója alatt történendő átalakulásra, hála Istennek nincs szükségünk.

Megelégszünk ezen szellem természetes fejlődésével. Erre nézve pedig bir a magyar nemzet annyi lüktető erővel, hogy a mostani vezetés mellett is a civilizált nemzetek közt kivívja magának azon tért, mely jogosan megilleti őt.

A francia kormány megbukott

— november 29.

Párisból nov. 28-iki kelettel a következőket távirják: A képviselőház azon interpellációra vonatkozólag, hogy mely okokból maradt el Reinach báró holttestének boncolása, a Loubet miniszterelnök által kiáltványt egy egyszerű napirendet 304 szavazattal 219 ellenében elvetette. A miniszterek értekeztek, hogy lemondásuk iránt határozzanak.

A „Journal Officiel” ma a következő jegyzéket fogja közzétenni: A miniszterek délután az Elisée-palotába mentek és átnyújtották Carnot elnöknek lemondásukat, ki azt elfogadta. A miniszterek az új kabinet kinevezéséig tovább vezetik tárczájuk ügyeit.

A képviselőház ülése így folyt le: La Ferronnays kérdést intéz a kormányhoz Reinach báró halálának körülményeire vonatkozólag. Megemlíti azt a hirt, hogy Reinach holttestének eltemetése csak színleges volt (tetzés jobbról) és a holttest felboncolását kívánja.

Ricard igazságügyi miniszter sajnálja, hogy a szószékéről ilyesmit mondanak és kijelenti, hogy ezzel csak a kormányzat hitelét akarják ronítani. (Zaj a jobb oldalon.) Reinach temetésénél minden szokásos formalitásnak eleget tettek. A miniszter azt kívánja, hogy a kérdések interpelláció alakjában nyugtassanak be.

Brisson az autopsia elrendelését sürgeti és azt kívánja, hogy tegyék zár alá Reinach iratait. Ily értelmű határozati javaslatot indítványoz.

Loubet miniszterelnök azt mondja, hogy Brisson törvényellenes dolgot kíván, (Brisson ezellen tiltakozik) és kijelenti, hogy mihielyt a kormány szándékát gyanúsítják, nincs több mondani valója. (Hosszan tartó mozgás.) Loubet végül kijelenti, hogy nem fogadja el Brisson határozati javaslatát.

Moutjan módosítást indítványoz Brisson határozati javaslatába, mely szerint a képviselőház fejezze ki teljes bizalmát a kormány iránt. (Tetszés bairól.)

Loubet kijelenti, hogy az anket-bizottságot a lehető legnagyobb támogatásban részesítette és hogy lehetetlen neki Brisson határozati javaslatát ezen alakban és még a Moutjan által indítványozott alakban is elfogadnia. Csak az egyszerű napirendet fogadhatja el. (Nagy mozgás.) Az egyszerű napirendet ezután 304 szavazattal 219 ellenében elvetették. (Élénk meglepetés, a miniszterek eltávoznak a teremből.)

A képviselőház ezután 393 szavazattal 3 ellenében elfogadta a Brisson-Moutjan határozati javaslatot, mely azt mondja, hogy a képviselőház csatlakozik az anket-bizottság óhajához, hogy a Panama-csatorna ügyet felderítse. A legközelebbi ülés csütörtökön lesz.

Külföld.

Az osztrák válság.

Az osztrák miniszterelnökség fogadótermében tegnapelőtt a képviselők közül számosan összejöttek, hogy a költségvetési tárgyalás teljes vagy részleges felfüggesztése felett határozzanak. A miniszterválsággal összeköttetésben álló tanácskozás teljes egy óra hosszan áttartott. Kuenberg gróf precizizozta a baloldal kívánságait. Taaffe gróf kijelenté, hogy ő neki nincs ezek ellen semmi kifogása, — „hisz az urak itt együtt vannak, kibeszélhetik magukat.” Hohenwart gróf és Javorski kijelentették, hogy lehetetlenség oly többség, aminőt a baloldal képzelt, mire Taaffe gróf ezt a megjegyzést tette: „Hát mit akarnak tulajdonképen az urak? Itt én nem tehetek semmit, előbb jöjjenek tisztába egymás között.” Kuenberg gróf miniszter erre azt válaszolta, hogy az egyesült baloldal egyetért és állhatatosan megmarad álláspontján. Ma a rendelkezési alap tárgyalása kerül napirendre, azután a német baloldali klub ülést tart.

Az egyesült német balpárt kommunikéja jelenti: A klub e hó 28-ki ülésén Plenér közölte, hogy a párt ragaszkodik ahhoz az állásponthoz, hogy a többség határozott politikai program alapján szerveztessék. A párt a költségvetés tárgyalásának megszakítását követelte, hogy az alatt tárgyalások legyenek folytathatók. A lengyelklub és a Hohenwart h-klub azonban ellenoztek minden megszakítást, mire Taaffe gróf kijelentette, hogy ily körülmények közt a kérdést el kell ejteni. A nemleges eredmény következtében az elnök azt ajánlta a pártnak, hogy a rendelkezési alap ellen szavazzon. A klub egyhangulag hozzájárult az elnök indítványához.

A pártválságról.

— Saját tudósítónk távirata. —

Budapest, november 29.

Napok óta egyébbel sem foglalkoznak sajtóban és politikai körökben egyaránt, mint a szabadelvűpárt dissidens elemével, akik a látványosságokat rendező Atzél Béla báró és az „elégedetlen” Tibád Antal látszólagos vezetése alatt indították meg mozgalmukat és akik sokkal több hűhóval, mint pozitív eredménnyel munkálkodtak ezidáig.

Abban a helyzetben vagyok, hogy annak a mozgalomnak historikumára nézve egy némely érdekes adattal szolgálhatok, amelyek világot vetnek a kulisszák mögött elhelyezett rugókra s a Tibád-Atzél-mozgalmat a maga mivoltában tüntetik föl.

Mindenek előtt egyet-mást a Tibád-Atzél-nyilatkozat aláíróiról.

A nyilatkozat aláírói közül a legtöbben, mint ezt egészen biztos forrásból irhatom, nem írták alá azt a nyilatkozatot, Tibád és Atzél a ház folyósóin és a klubban egyenként környékezték meg a képviselőket és kérdezték meg, hogy helyeslik-e a következőket:

1. Wekerle iránt feltétlen bizalommal vagyunk és programját mindenben a magunkénak valljuk;
2. idegen befolyást a párt vezetésében, a kezdeményezésben, végrehajtásban és az ellenőrzésben nem tűrünk;
3. helyreállítandó a parlamenti tanácskozásokban a rendsá tárgyalások visszakéretendő k abba a merbe, melyben lehetséges Wekerle programjának megvalósítása.

Hát ugyan ki ne mondta volna Tibádnak és Atzélnek, hogy ebben a három pontban

velük egyetért? Hiszen ha megkérdezték volna az egész szabadelvűpártot, bizonynyal az egész párt, mint egy ember igennel felelt volna. Mert, amin megfordula Tibád-Atzél-programm, abban csak egyetlen ponton akadtak volna meg legfőleg. Az „idegen befolyásra”. De egy párt tagjai között szölvá, mit érthetünk illetéktelen és idegen befolyás alatt? A párton és a parlamenten kívül álló tényezők befolyását, teszem a főpapságot, a kaszinóét, vagy bármely igazán kívül álló tényező befolyását. Azt a megkérdezettek közül a kilenczted rész nem gondolta, hogy Tibád és Atzél urak illetéktelen és idegen befolyás alatt a párthoz tartozó képviselőket értene, aminthogy ők pedig értették Tiszáékat. Hiszen kinek a befolyása jogosult, ha nem a kormányt támogató képviselőké? Vagy amikor Tibád és Atzél a maguk érdekében és befolyásuk biztosítására törekcsenek és erre a célra klikket akarnak toborzani, nem befolyásuk biztosítása a cél? És ha igen, — ami pedig kétségtelen, — vajjon másoknak a befolyása nem éppen olyan jogosult, mint a Tibádé és Atzélé?

Talán valamelyes mértékben jogosultabak is!

Mert mindenkinek a befolyása jogosult, csak az Atzélé és Tibádé nem. Aki pozíciót teremtett magának s ennek a pozíciónak a súlyával beszél és cselekszik, a jogosultabb, mint olyan, aki eddig csak juxokat csinált és ünnepeleket rendezett, vagy aki vállalkozott olyan állás betöltésére, amelyre hivatlansága flagrantly bebizonyosodott s akinek multja mindössze egy pár gyatrán végzett kodifikáció. Atzél Béla báró és Tibád Antal pedig tudvalevőleg csak az utóbbi tereken mozogtak, ám ugy, hogy abból politikai szereplésre tökélet nem hoztak össze, sőt éppen e tevékenységükkel eljártották azt a keveset is, amijük volt.

A mily kevés a hivatottságuk politikai szereplésre, ép olyan ügyetlen fogtak is hozzá. Bizonyosság erre Krajsik Ferencz dr országgyűlési képviselő nyilatkozata, aki a leghatározottabban megtagadja, hogy neki valami része volna Atzél és Tibád mozgalmasban és azal, tehát a két szerepvivő urral is, megtagad minden közösséget.

De nem Krajsik az egyedüli. Még vannak többen, akik a mozgalom ellenében nyilatkozni tagnak, daczára annak, hogy őket is ugy szerepelteti Tibád és Atzél, mint „aláírók”-at, mint annak a 38 képviselőből álló dissidens-csoportnak a tagjait. Nem nagy idő mulva majd élvezheti Tibád és Atzél többeknek is a Krajsikéhez hasonló nyilatkozatát.

Hogy mennyire esetlen és nevetséges az a nyilatkozat, amely az Atzél-Tibád-gyárból került ki 38, nagyrészben jogtalanul ellátott aláírással, illusztráljuk például ezzel a nagyon könnyen kapiskálható mozzanattal.

Tódor gyulafehérvári kanonok is aláírja a nyilatkozatot. Mit mond a nyilatkozat? Azt, hogy Wekerle programját a nyilatkozók mindenben magukévé teszik. De hisz Wekerle programjában benne van a polgári házasság is, amely ellen Tódor kanonok nyiltan állást foglalt már a képviselőházban is! Hát hogyan egyeztethető össze, hogy ugyanaz a Tódor, aki a képviselőházban nyiltan ellene szól a polgári házasságnak, ebben a Tibád-Atzél-féle nyilatkozatban magáévé teszi a Wekerle programját egész terjedelmében, tehát magáévé teszi a polgári házasságot is.

Vagy menjünk tovább: Szapary László gróffal ugyanígy vagyunk. Ő is mindenütt azt hirdeti, hogy nálunk lehetetlen a polgári házasság. Es mégis a Tibád-Atzél-nyilatkozatban ő is magának vallja Wekerle egész programját elejétől végig, tehát a polgári házasságot is.

Vagy ott van maga Tibád Antal, aki a „Pesti Naplóban” irt cikkében Wekerle programját lehurrogatja, hanem azért a nyilatkozatban pártolja a Wekerle programját. Hát nem esetlen, hát nem neveltség ez!..

Am teljesen neveltségessé mégis csak akkor válik, ha majd az ellenakció, a melyben részes több aláíró is, s a mely a Tibád és Atzél akciójának visszhangjaul a szabadelvű pártban indult, — nem is olyan nagy idő, mindössze néhány nap múlva, — felelni fog a Tibád-Atzél czégnak.

A közvélemény bár sokat hall róla, mindamellettt nincs tisztában a folyamatban levő és nyilvánvalóan pártbontási czélzattal megindított mozgalommal, főleg pedig annak eredetével. Nem szándékozom a szabadelvűpárt mai értekezletének elébe vágni és majd csak annak lefolyása után és eredményéhez képest fogok — holnap — referálni ennek a mozgalomnak az eredetéről.

Ez igazán érdekes. És ha nem volna olyan nagyon szomorú, még a fennebbiekben elsoroltaknál is neveltségesebb volna!

Időjárás.

Légneműség: reggel 7 órakor 779.1 mm., délután 3 órakor 776.0 mm. Hőmérséklet reggel 7 órakor C° — 9.1, délután 2 órakor C° — 3.9. Szél iránya és ereje: reggel 7 órakor DK. 1, délután 2 órakor EN. 1. Felhőzet: reggel derült, délután félborult. Csapadék az utóbbi 24 órában: 0 milliméter.

A menyasszony bosszuja.

— Eredeti tudósítás. —

A nyáron történt egyik Aradhoz közeli városban, hogy a rendőrség kezébe egy könyvzött levél került. Egy szép, tiszta lányka szeméből hullottak arra a könyek, a ki a vőlegénye halálát siratta.

Részkető kezekkel irta meg az neki, hogy tépje ki emléket a szívéből, ők nem lehetnek egymásé. Meggondolatlan könnyelműséget követett el hivatalában — élete, boldogsága elvesztésével bünteti meg magát. Öngyilkossá lesz... Pedig olyan nyomorultul csekély összeggel lehetne segíteni rajta... Egy barátja ígerte is, hogy megmenti, de ígérését nem váltotta be... Meg kell hallnia...

„Isten veled, édes, szép menyasszonyom...”
... Ugyanakkor érkezett a rendőrséghez a magyar államvasut részéről az értesítés, hogy egyik állomási előljáró nyomtalanul eltűnt.

Az állomás előljárója ugyanaz volt, a ki a levelet irta. A szegény, de tisztességes szülők leányának gonoszul vészett szerencsétlen vőlegénye.

A rendőrség a levél következtében persze már csak egy hullát keresett: nem fekszik-e az állomás körül zöldelő bokrok közt, piros vérvávalon az átlött szívű vőlegény...

De minden keresés dacára, a hullát nem találták sehol...

Hogy is találták volna? Hiszen a fiatal ember élt!

A végzetes tethöz nem volt ereje. A már szívének czélzott pisztoly kiesett a kezéből. Gyöngecség volt-e tőle, vagy éppen annak ellenkezője, hősiesség lelki erő, hogy élni akart tovább? Elhajította a revolvert...

A rendőrség, mely az ügyet, a sikhasztás megszokott, modern büntényét már a kir. ügyesség tudomására akarta hozni, egyszerre megkeresést kapott a magy. á. v. igazgatóságától, hogy minden további eljárást szüntessék be.

A fiatal vasuti hivatalnok Aradra jött. Itt hivatali előljárói elé vetette magát... A hideg aktanyelv birodalmában meleg, kétségbeesett, könyörgő zokogása beszélt... Hát irtalmaztak neki, nem szolgáltatatták át az ügyösség szigorának: mindössze fegyelmi uton elmozdították.

Ezt az eredményt, a multjéért bűnbánó, a jövőjeért esdeklő zokogásán kívül annak köszönhetta, hogy az állomása pénzét...

rában talált hiányt az utolsó krajczár kifizette.

Honnan vette a pénzt? Talán az a barátja, a kiről arájának irt; a ki az öngyilkosságtól megmentő segítséggel hitegette: mégis beváltotta a szavát?

Es történt az ősz elején. Fecske, golya elutazása, levelek lehullása előtt, hogy postikus allureket is keverjünk ebbe a történetbe — pedig csak a valót iparkodunk festeni, lapidáriusan, egyszerűen, a hogy megtörtént.

A tiszta, jóságos kis lány, a ki a levelet könybe fűrésztötte egykor, a miken a megtévedt fiatal ember tőle és az élettől elbucsuzott: most a napokban ismét levelet kapott:

„Édes, imádotl mennyasszonyom!

Az voltál valaha, nem is olyan régen... Az vagy-e most is?

Eltudnád-e feledni az én multamat? Nem emlékezni belőle csak arra, hogy én téged nagyon szerettelek.

Hibáztam, de jóvá tettem. Bűnbánásom könyei lemosták nevemről a szégyen árját. Van ismét tisztességes kenyérem: megédesítéd-e azt nekem?

Legyen álom — az én bűnöm... de a mi szerelmünk: az ne legyen álom...

A te volt vőlegényed.”

Vajjon hullottak-e erre a levélre is forró könyecsek, mint arra a másakra? Nem tudom — de választ nem kapott rá a volt vőlegény...

Kinzó félelem korbácsa által epedve sietett a fiatal ember a leányhoz. Oda vetette magát a lábai elé.

— Te adtál vissza az életnek. Te fizetted ki életem váltásdíját: a pénztárban talált hiányt... Hát mért tetted, ha most eltaszítasz magadtól... Hagytál volna inkább meghalni...

De minden kérése hiába való volt.

A lány csakugyan kifizette érte élete váltásdíját; az ő pénze tette lehetővé, hogy a vasutigazgatóság megkegyelmezzon neki. Meghozta ezt az áldozatot, nehogy megérje a gyalázatot, hogy egykori vőlegénye a vádlottak padjára kerüljön.

De — felelőségül nem ment hozzá...

Időjárás a mai napra.

A központi meteorológiai intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható

— November 30. —

Változás nem várható.

„ARADI KÖZLÖNY”

előfizetési árai:

Helyben	Vidéken
házhöz hordva:	szetküldve:
Egész évre 12 frt — kr.	Egész évre 14 frt — kr.
Fél évre 6 frt — kr.	Fél évre 7 frt — kr.
Negyed évre 3 frt — kr.	Negyed évre 3 frt 50 kr.
Egy óra 1 frt — kr.	Egy óra 1 frt 20 kr.

Egyes szám ára helyben 5 kr. vidéken 6 kr.

Az előfizetési pénzek, valamint hirdetési és egyéb díjak az „ARADI KÖZLÖNY” kiadóhivatalának küldendők, ugyszinte ide utalandó minden oly ügy, mely a lap anyagi részét illeti.

Matatványzamatokat egy hétig ingyen és bérmentve küld a kiadóhivatal.

Az „Aradi Nyomda-Társaság”.

H I R E K.

November 30. Szerda. Róm. kath. naptár: András. — Protestáns naptár: András. — Görög-keleti naptár (november 18.): Plató vt. — A nap két 7 óra 28 perczkor, nyugszik 4 óra 10 perczkor.

Külső-nyomtatás nyitva van kedden és szombaton 3—4-ig és pénteken 11—12-ig. Helyiségi: polgári iskola földszint.

November 30. Aradváros köztörvényhatósági bizottságának rendkívüli közgyűlése délután 4 órakor.

December 1. Az aradi saínházra hirdetett pályázatok beuyjtásának határnapja.

December 3. Aradmegyei rendkívüli közgyűlése délelőtt 10 órakor.

December 4. A polgári leányiskola Rotter-estélye a Krispin-teremben.

December 8. Az aradi ipar és népbank közgyűlése új részvények kibocsátása tárgyában.

December 8. Szabadkai Irén hangversenye a Krispin-teremben délután 5 órakor.

December 10. Felolvasó- és táncszertély a szabadságharczi ereklyemúzeum javára.

December 12. Dohánybevéltás Aradon február 16-ig.

December 17. Táncszertély a várbeli kaszinóban, hangversennyel egybekötve.

December 18. Az aradi kaszinó közgyűlése délelőtt 10 órakor.

December 18. A kereskedelmi és iparkamara beltagjainak választása a városházán.

December 29. A Barabás-Baráth sajtóper tárgyalása.

Január 7. A „Maros” evezős-egylet fényes bálja a Fehér Keresztben.

— A hivatalos lapból. A király Kvasay Jenő osztálytanácsosnak a ministeri tanácsosi czimet és jelleget, — Raitsits Lajos dr. besztercebányai városi főorvosnak pedig ezen minőségében szerzett érdemei elismerésül, a koronás arany érdemkeresztet adományozta.

— Atzél Péter országgyűlési képviselő tegnap este F.-Varsándról, hol vadászaton vett részt, visszaérkezett Aradra.

— Rendkívüli városi közgyűlés. Aradváros köztörvényhatósági bizottsága ma, szerdán d. u. 4 órakor rendkívüli közgyűlést tart. Az ülés tárgya a belügyminiszteriumnak az 1892. évi XVI. t.-cz. alapján a törvényhatóság tagjainak száma, a választott tagok megbízatási ideje, a választási kerületek és a folyó év végén kilépő választott tagok helyeinek betöltése iránt kiadott körrendelete s az ennek végrehajtására vonatkozó polgármesteri jelentés. Az érdekes rendkívüli közgyűlésre ismételten figyelmeztetjük a köztörvényhatósági bizottsági tagokat. A rendkívüli közgyűlésen — hír szerint — nézeteltérések lesznek a városi képviselőválasztások határnapjának megállapítása miatt, mert olyan indítványt fognak a közgyűlés elé terjeszteni, hogy a választások december 18-án tartassanak meg. Ez indítvány ellen a kamara tagok fel szándékoznak szólalni, mert ugyanazon napon lesznek a kereskedelmi és iparkamarai tagválasztások. Valószínű, hogy erre való tekintettel december 12-ike lesz a városatyá választások határnapja.

— Áthelyezett tábornokok. A király csásfordjobbaházi Bolla Kálmán, a most Borosjenőn szemlét tartó vezérőrnagynak a 80-ik, és revisionei Reviczky István vezérőrnagynak, a 76. honvéd gyalog-dandár parancsnokának, kölcsönös áthelyezését rendelte el.

— Urbányi János, Arad sz. kir. város nyugalmazott főkapitánya, mint részvétellel értesülünk, Piskin súlyos betegem fekszik.

— Ferencz Ferdinánd főherczeg Szegeden. Megemlékeztünk már arról, hogy Ferencz Ferdinánd főherczeg — mielőtt a földkörüli tervezett nagy utjára elindulna — Palaviczini Sándor örgróf csongrádmegyei birtokain fog vadászni és ebből az alkalomból Szegedet is meglátogatja. A főherczeg valószínűleg különvonattal érkezik Szegedre és kíséretében két főherczeg, Tisza Lajos gróf és számos magnás lesznek. A csongrádmegyei nagy nyulvadászatok körülbelül négy napig fognak tartani és a vadászatok után a főherczeg Bécsbe fog utazni, december 5-én és 6-án bucsulatogatásokat fog tenni a királynál és december 7-én indul el nagy körutjára. Ferencz Ferdinánd főherczeg és kísérete számára, a szegedi tartózkodás idejére, már a szobákat is megrendelték a szegedi „Tisza”-szállóban.

— Az új belügyminiszter Aradhoz. Hieronymi Károly, az új belügyminiszter szintén leiratban tudatta tegnap Aradmegye és Aradváros közönségével, hogy Ő felsége a király legmagasabb kinevezése alapján a belügyi tárca vezetését átvette. A leirat így hangzik: „Ő császári és apostoli királyi felsége folyó hó 19-én legfelsőbb elhatározásával engem magyar belügyminiszterre legkegyelmesebben kinevezni méltóztatván, ebbeli működésemet megkezdtem. Midőn erről a törvényhatóságot értesitem, egyszersemind azon reményemnek adok kifejezést, hogy hivatalos feladataim teljesítésében a törvényhatóságoknak hazafias támogatásával találkozni fogok. Budapest, 1892. évi november hó 24. Hieronymi.”

— Megnyílt a jéppálya. Ez volt Aradon tegnap a legnagyobb esemény, mert olyan emberek tanúsága szerint, akiknek a memó

riája nem csal, csak 17 évvel ezelőtt volt rá eset utoljára, hogy már novemberben kórcsolyázni lehetett nálunk. Volt is nagy közönség a jégén. Mind tavalyi ismerősök találkoztak a jég tükörén s mind azzal biztatták egymást, hogy a valósággal beállott jég szezon tartós lesz.

— **A régi rend visszaállítása.** Aradon a kolerajárvány végleges megszűnése folytán hatályon kívül helyeztetnek mindazon intézkedések, melyeket a járványbizottság megkeresésére Aradváros tanácsa elrendelt és fogantatott. A holnapi nappal szünik meg a vasutnál az utasok megvizsgálása és ezzel kapcsolatban Hercz Andor dr. és Werner Miksa dr. ügyeletes orvosoknak ezen minőségükbeni működése is.

— **József főherceg mint keresztapa.** József főherceg alsuthi kastélyában nemrégiben egy Lakatos nevű cigány állott be aval a kijelentéssel, hogy felesége az éjjel leányt szült, hát elhozta azt a főwoyodnak megmutatni, s rögtön megferte a főherceget, fogadná el a keresztapaságot. József főherceg csakugyan elvállalta ezt. Így tehát a barna kis leányt néhány órával későbbben az udvari kápolnában ünnepélyesen megkeresztelték. Délután a főherceg maga látogatott el a cigánytanyára, ruhákat és nyalánkságokat hozva keresztleányának. A többi cigány között pedig sört esztott ki. Sajnos, az árpalé annyira feltűzte a különben szelid cigányokat, hogy a főherceg távozta után kegyetlen módon összekaptak s a keresztelő véres veredéssé fajult.

— **Az új vágóhid megnyitása.** Holnap reggel 9 órakor adatik át az új vágóhid a közhasználatnak. Ősi szokás szerint ez alkalommal a levágandó első ökröt felpántlikázva vezetik a vágóhidra a mézárások. Barkó Ferencz, az új vágóhídi igazgató is holnap foglalja el hivatalát.

— **A kormányelnök üdvözlése.** Temesvári város törvényhatósági bizottsága Molnár Viktor főispán elnöke alatt tartott közgyűlésén Bader Henrik bizottsági tag indítványára egyhangulag elhatározta, hogy Weyerle Sándor miniszterelnököt és a kormányt feliratban üdvözli, melyben egyszermind bizalmát is kifejezi; továbbá elhatározta, hogy a miniszterelnöknek és Hieronymi belügyminiszternek a város jövője tekintetében megoldásra váró nagytfontosságú terveket külön feliratban jóindulatába ajánlja. A napirend további folyamán a bizottság közönetet szavazott a kormányra azért, hogy az ideai államsorsjáték jövedelméből a temesvári kórházépítési alapnak 14 ezer frtot juttatott.

— **Italméresi adók.** Az aradi m. kir. pénzügyigazgatóság december hó 5-én délelőtt 9 órakor tart érverést a borosbesési járás községeknek fogyasztási-adó beszedési jogára. A föltételek a pénzügyi bizottságoknál a hivatalos órákban megtekinthetők.

— **Arad az ipari statisztikában.** Az országos ipartanácsnak tegnapelőtt rendkívül érdekes ülése volt. A kereskedelemügyi miniszter megbízásából Jekelfalussy József dr. min. tanácsos, az országos magy. kir. statisztikai hivatal igazgatója, ez ülésen mutatta be először a legutóbbi népszámlálás anyagából feldolgozott új iparstatisztika főbb eredményeit. Ezen érdekes statisztika szerint az iparosok és kereskedők számában, ha a vármegyét a törvényhatósági városoktól eltekintve nézzük, legelől áll Zólyom 13.2, leghátul Kolozs megye 3.7 arányszámmal. A városok a kereskedő népesség arányszáma tekintetében következőleg sorakoznak: Nagyvárad 53.9, Budapest 51.6, Pancsova 44.5, Temesvár 41.3, Győr 41.1, Arad 40.8, Pozsony 40.2 arányszámmal; leghátul Hódmező-Vásárhely áll, hol 1000 lakosra csak 10.6 kereskedelemmel foglalkozó egyén esik.

— **Kolera a szomszédban.** Ismét koleraeset fordult elő Temesvárott. Tóth Mária napszámosnő koleragyanus tünetek közt betegedett meg. Az előhívott Breuer dr. kerületi orvos a buziási uton levő kolera-kórházba szállította, hol gondos ápolás alá vették. A ház többi lakóit orvosi felügyelet alá helyezték és a lakást alaposan fertőtlenítették. Tóth Mária

tegnap reggel 4 órakor a járványkórházban meghalt.

— **A vámszedési jog statisztikája.** Lukács Béla kereskedelemügyi miniszter leiratban hívja fel Arad tanácsát, hogy a vámszedési joggal bíró hidak- és közutakról szóló statisztikát terjeszse fel hozzá.

— **Gyanus halálozás.** Paulison Szirb Vaszilienét halva találták. Az orvosrendőri hullaszemle alkalmával Held Ede dr. olyan jeleket konstatált, melyekből kuruzslástól eredő mérgezésre lehet következtetni. A vizsgálat folyik.

— **Áruló szerelmeslevél.** A Schaffer-féle szappangyári betörés tettesének vált árulójává egy szerelmeslevél, melyet Kun-Félegyházáról, — a hová a szappannal elődalgott, — intézett a tolvaj Aradon lakó szeretőjéhez. A levél a rendőség kezébe került, a kihágási bíró sürgönyözött a félegyházai csendőrségnek, mely a szerelmes tolvajt már utnak indította Arad felé.

— **A bevádolt fogházigazgató.** A szegedi híres csillagnőrtön rabkényre ítélt lakói valószínűs forradalmat szítottak a fogház igazgatója, Hatzinger Sándor ellen. A rabok el volt keseredve az igazgató szigorú bánásmódja miatt és ezt levélben tudtára is adták az igazságügyminiszternek, levelükben brutálisással, zsarnoksággal vádolva a fogházigazgatót. Az igazságügyminiszter a fogház megvizsgálása végett László Zsigmond igazságügyminiszteri tanácsost le is küldte Szegedre és László tegnap be is fejezte a vizsgálatot. A vizsgálat folyamán — mint egy szegedi lap írja — az derült ki, hogy a fogház igazgató „tulridegen” bánik a rabokkal.

— **Nagy tűz Kurticson.** Nagy tűz dühöngött folyó hó 22-én Purgly János kurticsi pusztáján. A tűz — még ezideig ismeretlen okokból — este 10 órakor támadt az istállóban, s teljes négy óra hosszat dühöngött. A lángok martalékává lett 4 istálló és egy sertésöl. Emberéletben kár nem esett, az állatokat azonban csak részben sikerült megmenteni. Négy ló, két tehén és két disznó bennétek. Az összes kár még eddig nincs megállapítva, de igen tetemes, tekintve azt, hogy a biztosítási összeg csak 240 forintra rug.

— **A visszakívánt banda.** Báde Pista cigánybandája megunva az aradi zenészek folytonos veszekedését, hazament Gyulára. Alig mentek el a jó cigányok, már is érzni hiányukat a közönség és visszakívánja az egész bandát. Wittmann Károly és Nagy Lajos jónévű aradi vendéglősök engedve a közönség óhajának, tegnap átküldtek egy embert Gyulára, aki Báde Pistákat vissza fogja hozni a helyi cigánysereg nem nagy öröme. Már most, hogy a mi cigányaink botrányt ne csináljanak a gyulaakkal, az a rendőség dolga lesz.

— **Lassan hajts.** A paraszt fuvarosok az Asztalos Sándor-utca aszfaltburkolatát versenypályának tartják s eszeveszeten hajtanak keresztül rajta. Tegnap a hajszának komoly következménye lett. Özv. Weisz Fülöpnek ugyanis egy sebesen haladó kocsit elütötte s ballában súlyos zúzódásokat okozott. A sérültet lakásán Leitner Ernő dr. gyógykezeli. A vigyázatlan fuvarost érzékenyen fogja megbüntetni a kihágási bíró.

— **Egy híres zenekar hangversenye.** Erdélyi Náci országszerte híres cigány zenekara, mely megjárta már Amerikát is s a mely jelenleg Rác Gyula vezetése alatt áll, ma és holnap Wittmann vendéglőjében nagy hangversenyt rendez. Felhívjuk rá a kitünő cigányzenét kedvelő közönség figyelmét.

— **Kolera-eset? Lugosról írják:** F. hó 21-én Temesvárról az esti vonattal Lugosra érkezett a Temesvári Blau-féle szeszgyár egyik kocsisa, zsebében 40 frtal, disznót vásárolni. Olyan állapotban jutott azonban Lugosra, hogy a városházaig tudott csak vándorolni s ott összerogyott s hányt. A segélyül hívott orvos részegnek konstatálta s bevitték az elkülönítő kórházba, hol másnap délig egész értelmesen beszélt, de kevés idő múlva hirtelen meghalt. Koleratünet-

teket az orvosok nem észleltek rajta, mindazonáltal másnap felboncolták. Kolerát azonban a boncolás eredménye sem konstatált.

— **Országos vásár Soborsinban.** A legközelebbi soborsini országos vásár december hó 3-án fog megtartatni.

— **Allásától elmozdított körjegyző.** Temes vármegye közigazgatási bizottságának fegyelmi választmánya Krájai László román-számorai körjegyzőt — több rendbeli hivatali visszaélés miatt — hivatalvesztésre ítélte.

— **A hivatalnok.** A szakácsnő felmond, mert férjhez megy.

— Hát aztán ki veszi el, kérdik tőle.

— Egy városi hivatalnok . . . pirul a menyasszony.

— Az ám, — vág bele az irigy szobalány. — Városi hivatalnok, a ki hosszú pennával ír: utczaseprő . . .

— **A mostoha miatt.** Köröző levelet kapott az aradi rendőség tegnap Temesvárról. Balvin György józsefvárosi fuvaros tegnapelőtt jelentést tett a rendőrségnek, hogy 14 éves Ilona és 16 éves Teréz nevű leányai elhagyták a szülei házat azért, mert mostohajukkal nem tudtak megegyezni. A Balvin Ilona által hátrahagyott levél így szól: „Kedves atyánk! Mióta mostohaanyánk uralkodik és rendelkezik házunkban, azóta mi elvesztettük a te szeretetedet s a mi számunkra csak egy oly idegen ember gyűlöletét öriztet meg, a kinek szálka vagyok a szemében. Sem én, sem Teréz ezt tovább el nem viselhetjük és azért elmegyünk a nagy világba, nem látsz bennünket többé, mert mi sohasem jövünk meg Temesvárra, Isten legyen velünk. Él boldogul.” A rendőség a világgá ment leányokat körözteti.

— **Czipolópás.** Nyitrai János napszámos és Schaffer Péter hatas együtt dolgoztak Szelle József ügyvédnél s arra vetemedtek, hogy a gazdájuk négy pár czipójét ellopták. Egy zsibárusnál éppen tul akartak adni a lopott jószágon, midőn egy szemfüles rendőr elcsipte őket és a kihágási bíró elé állította. A czipótolvajok felett a járásbíró fog ítékezni.

— **Pályázatok.** Vámfőtiszi áll. az orsovai fővámbivatalnál 2 h. a. Felvigyázói áll. az aszodi fegyintézetnél decz. 10-ig. II. oszt. hivataliszolgai áll. a gyulafehérvári adóhivatalnál 8 h. a. Postamesteri áll. Pinyén, Pusztavacs, Komjátón és Baranya-Monostoron 3 h. a.

H y m e n.

Vadas Gyula csermői ev. ref. lelkész eljegyezte Sándor Lajos földbirtokos bájos leányát, Ilonka kisasszonyt.

Lorenz Henrik aradi lakos f. hó 27-én eljegyezte Schulsinger Hermann aradi iparos szeretetreméltó unokanővérét, Schulsinger Hanna kisasszonyt.

Frajkov Márk vingai adóhivatali tisztviselő eljegyezte Dobroszláv János vingai kántor szép leányát, Borbála kisasszonyt.

S P O R T.

Sikerült vadászat tartatott — írja levelezőnk — f. hó 27-én a monostori határon. A jó keményre tagyott földön igen könnyű volt a járás, s a tiszta kék égen felhő alig volt s így nem csoda, ha a társaság vidám könnyedséggel mindvégig jó kedvben maradt. Löttek 63 nyulat, fogoly is volt 3 nagycsapat a hajtásban, de elmenekültek. Majdnem szerencsétlenség is történt, a menyiben egy felpattanó serét Györy Imre szolgabíró kabátját nem érzékeny helyen átfurta. A vadászatban részt vettek: Bingert József, Csáky István, Cziráky István, Deák Lajos, Faragó Gyula, Györi Imre, Kalikin Vászta, Kirh Gyula, Pokorny Péter, Reimholtz Lipót, Radu Aurél, Schaffer József és Vilmos, Scheer Emil dr, Sipos Lajos, Titzer Lajos, Veres Lajos és Zabojszky István. A vadászat vége természetesen vidám lakoma, a mely késő estig együtt tartotta a szép társaságot.

Mulatságok.

Irodalmi estély.

A szabadságharcai emléktárgyak aradi muzeumának javára tartandó estélyek rendező bizottsága tegnap ülést tartott. Hölgyeinket különösen érdekelheti, hogy Arad egész aranyos fiatalága lelkesedik az ügyért.

A bizottsági ülés igen látogatott volt és a hatvan tagú bizottság a legkülönbözőbb mulatságos indítványokat tárgyalta, a mivel az estélyeket lehetőleg vonzóvá tegyék és a hölgyek mulattatásáról gondoskodjanak. A bizottság még titkolózik, mert nagy dolgok vannak készülöben.

Az első estély december 10-én lesz a Fehérkereszt szálló nagy termében és műsora:

1. Saint-Saens-Kamill. „Grande polonaise.” Két zongorán négy kézre előadják: R o b i t s e k Margit és S z a b d k a i Irén urhölgyek.

2. Felolvasás Zichy Mihályról, a művész képei iorgonyvésztü másolatainak bemutatásával, tartja: B o d á n y i Ödön ur.

3. Thomas Ambrois „Mignon” operájából „Mignon dala,” énekl: P é t e r f f y Sárika urhölgy.

4. „A tál.” Jelenet a házasság életéből. Párbeszéd V ö r ö s Vidortól. Előadják: T o n e s Aranka urhölgy és M a g y a r i Alajos ur.

5. Rode „Al dolce canto del Dio d'amore.” Változatok énekhangra. Énekl: K ö v é r Erzsike urhölgy. Kezdeté este 8 órakor. Helyárak: kör-szék 2 frt, zártszék 1 frt 50, belépti-jegy 1 frt.

Színház.

A színház műsora:

November 30. (Szerda) Madarász, operette.
December 1. (Csütörtök) Idegek, vigjáték.
December 2. (Péntek) A boissy-i boszorkány, operette.

December 3. (Szombat) Az áldozat, diszeldadás Vörösmarti Mihály emlékére.

December 4. (Vasárnap) Délután Szegény Jonathan, operette; este A betyárkendője, népszínmű.

— Szép Helena. Offenbach elnyűhetlen s mindig kedves operettje ment tegnap, a már ismert s többször látott jó előadásban. S o m l ó n é (Helena) és G e r g e l y (Páris) szépen előadott dalainak sokat tapsolt a közönség, Sz. N é m e t h (Menelaus) és N y i l a s s y (Calchas) tréfáin pedig mulatott nagyokat most is, mint rendszeren. A többi szereplők megállták helyüket. Clytemnestra szerepét Czizrok Róza betegsége miatt A j t a y n é játszotta, a mi sokat levont az összejátekéből. Közönség kis számban.

— A színházi bizottság ülése. Fontos ülése lesz holnap, csütörtökön délután 5 órakor Aradváros színházi bizottságának. Ez ülésen veszi tárgyalás alá a bizottság a színház újabb kiadására beérkezett pályázatokat s dönt azok sorsa felett. Ismerve a hangulatot, körülbelül biztosra vehetjük már most, hogy a bizottsági tagok L e s z k a y Andor mellett foglalnak állást, mert legtöbb garanciát ő nyújt Arad színészetének kellő nívón tartására s boldogítására. Az ülés eredménye iránt mindazonáltal feszült várakozással néz egy a közönség, mint a pályázó igazgatók, valamint a jelenleg nálunk működő színházak tagjai közül azok, kik még nem bírnak szerződéssel a jövő szezonra.

— Színházi hírek. Ma Zeller kedves zenéjű operettje, „A madarász” adatik. Holnap csütörtökön Sardou kitűnő vigjátéka A z i d e g e s e k, vagy hét bolond egy háznál, adatik. Szombaton Vörösmarti Mihály emlékére diszeldadásul A z á l d o z a t kerül színre.

— Somló Sándor ismét pályanyertes. Tegnap táviratban hozta lapunk, hogy a Kóczándi V á r a d y Antal „Charitás” című történelmi vigjátéka nyerte. Irodalmi körök szerint a Karácsonykor előző pályázatnál a Telekydíjat kétféle osztják: egyik felét egy vidéki színész (S o m l ó Sándor) hiszik, a másik felét pedig a budapesti nemzeti színház tagja: G a b á n y i Arpad nyerik; természetesen mindkettő szomorujátékkal.

— Réthy Laura, az ismert kitűnő primadonna hír szerint évi 25,000 márka fizetéssel a berlini ujonnan épült Roncher-féle operette-színházhoz szerződött. Első fellépte a Galateában lesz.

IRODALOM.

— A Magyar Szalon decemberi füzeté is jó tartalommal, szép kiállításban, pompás képkel jelent meg. Egy nagy tabló a nemzeti színház valamelyi tagjának az arcképét

tünteti föl. Egyéb tartalma a füzetnek pedig ez: Az új minisztérium, (arcképekkel), Művészeink, L o s o n c z i Lipót dr.-tól, Margittay Tihamér néhány rajzával; Régi magyar ereklje, írta R a d i s i c s Jenő. A régi könyv, költemény V á r a d i Antaltól. A mester, írta S z o m a h á z y István. Ibsen költeményeiből, fordította F e l e k i Sándor. Félhomályban, írta A d o r j á n Sándor. Annine Vivanti verseiből, R a d ó Antal fordításában. Házasság szerelem nélkül, Carmen Sylva regénye.

— A kolera és védekezésünk czim alatt érdekes és könnyen megérthető füzetet adott ki M a r k ó László, a borsodvármegyei orvos-gyógyyszerész egyesület és a Miskolc városi egészségügyi szakosztály elnöke. A kis füzet népszerű modorban ismerteti a kolérát, majd áttér az ellene való védekezésre s végül tanácsokat ad arra nézve, hogy miként kell ápolni a kolera-betegét betegségének a kezdetén. A füzet ára 10 krajczár.

Törvénytörvény.

Egy mostoha anyós.

Keveremesen vigan locsolódtak az idén husvétben és ezen mulatságot — miután vele itókák is járnak — B o d a János odaváló polgár sem tartotta megvetendőnek, ő is vett két krajczáron szagos viset és elment locsolózni.

Vagy 8 helyen volt már locsolóban és alaposan bepálinkázott, midőn arra a mai korban hallatlan előzékenységre gondolt, hogy meglocsolja az — anyósát, kit ipa második feleségül vett és így az neki m o s t o h a anyósa lett.

Nagyon szép gondolat volt ez Bodától, addig, míg oda nem ért az anyósa háza tájékához. Mikor pedig a küszöbre hágott, maga előtt látta az anyóst, kicsiny gyermekével.

Egyszerre elfelejtett a keveremesi ember minden etikett szabályt és ahelyett, hogy kedves locsolással fogadta volna az anyóst, nyakon verte.

Mér, mert azért, hogy hogyan mert nőül menni ipához és hogyan mer lenni neki, második asszonynak, gyereke, mikor így az ő felesége ki lesz semmizve a vagyonból?

Az anyós menekült a szobába és magára riglizte az ajtót. Boda azonban az ajtót betörte, behatolt a szobába és elverte érdemes anyósát.

Tehát magának megsértését követte el erőszakoskodásával, amiért a törvénytörvény 2 hónapi fogházra ítélte, mibe a mostoha vő bele is nyugodott.

Megjegyzendő, hogy enyhítő körülményül nem lett felhozva, hogy vádlott — alyósát verte meg.

— Felmentő ítélet. Gyilkosság súlyos vádjának terhe és következményei alól mentette fel a nagyváradi kir. ítélőtábla H a l m a z s á n Vaszilie bogyesti lakost, ki azzal volt vádolva, hogy J o v a n u c z Juont megfojtotta és mikor már halva volt, felakasztotta egy fára. H a l m a z s á n t bizonyíték hiányában már az aradi törvénytörvény is felmentette.

— Kávéházi botrány. R e c k József borosjenői lakos az ottani kávéházban összeszólalkozott K o p r i v a Istvánnal, sőt, hogy a botrány annál nagyobb legyen, arcul is verte s úgy megrugdosta, hogy ballába eltört. Recket tegnap az aradi törvénytörvény, tekintettel ittas állapotára, súlyos testi sértés vétségéért 2 havi fogházra ítélte.

— Vád alá helyezett védő. A debreczeni ügyvédi kamara védői köteleesség teljesítésének megtagadása miatt L. M. dr. debreczeni ügyvéd ellen fegyelmi eljárást indítván, őt vád alá helyezte, a következő megokolással: Panaszlott ügyvéd ama ténye által, hogy szándékos emberölés büntetével vádolt V. M. elleni bűnyügyben megtartott végtárgyalás alkalmával a védői szék elhagyása s a védői köteleesség teljesítését megtagadta, hivatászerű köteleességét szegte meg, mert vádlott védelem nélkül maradt, és védő hiányában a végtárgyalás elhalasztása vált szükségessé. — Panaszlott ügyvéd e tényében a fegyelmi vétség jelenségei látszanak fennforogni, illetve őt ezen vétség vádjára terheli, miért is ellene a fegyelmi eljárást elrendelni, egyszersmind őt vád alá helyezni kellett. A kamara fegyelmi bíróságának e határozatát a k u r i a is helyben hagyta.

Táviratok.

A képviselőház ülése.

Budapest, nov. 29. (Saj. tud. táv.) A képviselőház ma részletekben megszavazta az indemnitit. Polonyi Eötvös tegnapi beszédének daczára hangsúlyozta szükségét a fegyverbarátságnak a nemzeti párttal, kijelentvén egyúttal, hogy a zsidóreczeptiót nem fogadja el, mert ő általa a vallásszabadságot követel. A ház mulatott a függetlenségiak bomlásán, mely könnyen szakadásra vezethet.

A szabadelvűpártból.

Budapest, november 29. (Saj. tud. táv.) A szabadelvűpárt mai értekezletén ismét élénken nyilvánult a megbonthatlan szolidaritás W e k e r l e iránt, ki köszönetet mondott a lelkesedés illetően nyilvánulásáért. A mai értekezlet után Atzél-Tibád vállalkozása kudarcot vallott erőlködésnek mondható, mindössze négy-öt emberre zsugorodik a dessidensek száma, kikre más sors nem vár, mint kilépés a pártból.

Wahrmann temetése.

Budapest, nov. 29. (Saj. tud. táv.) A Dohány-utcai zsinagógát a közönség valóságos ostrom alá vette. Itt a menet megállapodott. W a h r m a n n emlékének a temetőben S c h w e g e r hitközségi elöljáró, R á t h iparkamarai alelnök, majd a Lloyd-társulat nevében F a l k Miksa emelkedett beszéddel adóztak, a sirboltnál W e i s z b u r g rabbi beszélt.

A főváros Wahrmann emlékének.

Budapest, november 29. (Saj. tud. táv.) A holnapi városi közgyűlésen indítványozzák, hogy a Bálvány-utczát W a h r m a n n r ó l nevezzék el.

Wahrmann képviselő-utóda.

Budapest, november 29. (Saj. tud. táv.) A Lipótvárosban Wahrmann helyett Megyeri K r a u s z Lajost kérték fel, ki késznek nyilatkozott a jelöltség elvállalására.

Atzél nyilatkozatának aláírói.

Budapest, november 29. (Saj. tud. táv.) Felhatalmazva vagyunk annak kijelentésére, hogy B o r o s Beni képviselő nem írta alá Atzél nyilatkozatát, annál kevesebbé, mert Atzél Bela bárót még csak nem is ismeri.

Az új francia kabinet.

Páris, nov. 29. (Saját tud. távirata.) B r i s s o n egyelőre vonakodik elvállalni a kabinetalakításra való megbízást. Másrészt hírlik, hogy az elnöknek a következő névsort fogja javasolni: B r i s s o n elnök és igazságügy, B o u r g e t belügy és közoktatásügy, R o c h e tengerészet, F r e y c i n e t hadügy, R i b o t külügy. Az esetben, ha Brisson végkép elutasítja a megbízást, valószínű, hogy radikális kabinet fog alakulni, melynek élén B o u r g e o i s fog állani.

A Panama-botrány.

Páris, nov. 29. (Saj. tud. távirata.) A reggeli lapok kivétel nélkül követelik, hogy az új kormány erélyes és elszánt férfiakból alakíttassék. Csaknem valamenny-

nyien azt hiszik, hogy az új kabinet alakítása Brissonra bízatik. A „Rappel“ Bourgeois érdekében száll sikkra; a „Figaro“ azt hiszi, hogy a válság megoldása sokáig fog kesni, a „La Justice“ kifejtí, hogy az új miniszterium kötelessége lesz mindent földeríteni; a „L'Intransigeant“ a a kamara feloszlátását kívánja, a „XIX. Siécle“ azt írja, nehéz lesz oly miniszteri-umot találni. mely engedelmess eszköze lesz a képviselőháznak.

Páris, november 29. (Saj. tud. táv.) A Panama-bizottság ragaszkodik azon kívánatához, hogy Reinach báró holtteste felboncoltassék. La m a r c e l l e az anket előtt egyebek közt azt mondta, hogy ő Lessepstől tudja, hogy néhány lap havi fizetést kapott, magas állású személyek részére pénzköveteléseket hagytak jóvá és kis bankárok igen jó megbizási díjakat kaptak.

Közgazdaság.

Kereskedelmi kamaránk ülése.

Meghívás.

Az aradi kereskedelmi és iparkamara folyó évi december hó 5 én azaz hétfőn délután 5 óraker sajt helyiségében teljes ülést tart, melyre a. t. kamarai tag urak ezennel tisztelettel meghívotnak.

A napirendre kitűzve vannak.

1. A kereskedelemügyi m. kir. miniszter urnak leirata, melylyel véleményezés végett leküldi Soborsin község kérvényét a már engedélyezett 4 országos vásáron kívül még 2 országos vásár engedélyezése iránt.

2. Ugyanazon miniszter ur véleményét kérő leirata Reform. Kovácsháza községnek szombati napra heti vásár engedélyezését kérő folyamodványára.

3. Ugyanazon miniszter ur leirata, melylyel véleményezés jelentéstétel végett leküldi Piskitelep község piacti helypénz-díj szabályzat-tervezetét.

4. Ugyanazon miniszter urnak véleményét kérő leirata Endrőd községnek csütörtökön tartandó hetipiact engedélyezése iránti kérelme tárgyában.

5. Ugyanazon miniszter urnak intézvénye a kamarai évi jelentések szerkesztésére vonatkozólag.

6. Ugyanazon miniszter urnak válasza az 1893. évi január 1-én életbeléptetendő új vasuti üzletszabályzat 51. és 61. §§-ának módosítása iránt tett felterjesztésre.

7. Ugyanazon miniszter urnak rendelete a német irodalommal a szabadalmak, védjegyek és mustrák kölcsönös oltalma tárgyában kötött nemzetközi egyezmény végrehajtása iránt.

8. A m. kir. igazságügyi miniszter ur leirata, melylyel véleményezés végett leküld a) a fizetésbeszüntetésről és csődön kívüli egyezségről szóló törvényjavaslat, — b) a fizetés-képtelen adós vagyontat érintő jogcselekményeknek csődön kívül való megtámadhatásáról szóló törvényjavaslat, — c) a csődtörvény módosítását tárgyazó törvényjavaslat előadói tervezeteit.

9. A „Baross-szobor bizottság“ átirata a kamarai kerületben a gyűjtés szervezése iránt, — az elnökség javaslatával.

10. Az osztrák-magyar bank aradi fiókin-tézetének megkeresése váltóbiralók kijelölése tárgyában.

11. A nagyváradi társkamara átirata az utóbbi időben végbemenő munkásmozgal-mak folytán létesülő válságos állapot meg-szüntetése céljából a nagym. kereskedelem-ügyi m. kir. miniszter urhoz intézett felter-jesztésének támogatása iránt.

12. A besztérczebányai társkamarának pár-tolás végett megküldött felterjesztése a fo-gyasztási egyletek és munkás élmezési rak-tárak hatáskörének szabályozása tárgyában.

13. Az aradvárosi kereskedelmi akadémia felügyelő bizottságának átirata az 1891-92. iskolai évről szerkesztett számadásokkal s az 1892-93. iskolai évre szóló költségelőirány-sattal.

14. Jelentés az időközben véleményezett betegsegélyező pénztári alapszabályokról.

15. Arad szabad királyi város főkapitányi hivatalának átirata az aradi általános munkás betegsegélyző egyesület alapszabályainak véleményezése tárgyában.

16. Arad szabad királyi város tanácsának megkeresés 199 frt 62 kr. behajthatlan kam. illeték leirása iránt.

17. Az új-szent-annai ipartestület átirata annak kieszközlése iránt, hogy a banesdi földmivesek tiltassanak el a timáriparnak háziipar-szerű gyakorlásától.

Aradon, 1892. november hó 29-én.

A kamarai elnökség.

Uj-aradi gabnavásár.

Saját tudósítónktól.

Uj-Arad, november 29.

(S. ss.) A mai, meglehetősen nagy hetipiacton kevesen vásároltak, jobbra kereskedők, de ennek daczára is némileg emelkedtek az árak s az irányzat kellemesebbé vált. Elkelt: 4000 métermázsa buza 6.50-7.- frtig, 150 métermázsa rozs 5.20-5.30 frtig 100 métermázsa zab 4.90-5.- frtig. 2500 métermázsa ujtengeri 3.40-3.90. 200 métermázsa árpa 4.80 frtig métermázsanként.

Állatbetegségek Aradmegyében. A járványos betegségek lefolyása a mult héten a következő volt: a lépfene fellépett egy-egy esettel a községekben: Kujed. Otvenes, Pleskuczka, Szaturo, Székudvar, T-Várad, a veszettség Kurtics, M.-Pécska, Német-Pereg, Ottlaka, Tövisgyháza; takonykór Simonyifalva; körömfájás Kurtics; a sertésorbáncz Radna. Ebből láthatjuk, hogy a betegségek lefolyása sokkal kedvezőbb volt a mult hetinél, bár a lépfene s a veszettség nagyobb mérvben lépett fel. De ennek ellenében a többi járvány csökkent nagyobb arányban.

Bortelmelők figyelmebe. A pénzügyminiszter rendeletet adott ki, melyben kijelenti, hogy a szőlősgazdák részére saját termésű boraikból a házi szükségletre szánt bormennyiség után az 1892. évi XV. t.-cz. 3. §-ban biztosított adókedvezmény nem csak az idei illetőleg a jövőbeni új termésre, hanem készletben levő saját termésű régiebb boraikra is vonatkozik. Az a körülmény, hogy egyes bortermelőeknek vagy pedig egyes vidékek összes bortermelőinek a fillokszera pusztítása miatt vagy más okból egyik vagy másik évben szőlőtermése nincs, az illető bortelmelőket készletben levő saját termésű boraiknak kedvezményes adótétel mellett való elfogyasztásától nem fosztja meg; szükséges azonban, hogy a bejelentés az 1892. évi XV. t.-cz. végrehajtása iránti utasítás 26-ik §-a értelmében a jog a korábbi termésű borra nézve is megtéessék.

Budapesti gabnatőzsdé.

Az „Aradi Közlöny“ távirati tudósításai.

Budapest, nov. 29. d. u. 5 óra.

Table with columns: Gabona, Faj, Irányzat, 100 kilogramm frt. Rows include Buza, Rozs, Arpa, Zab, Tengeri, Kaposzta-repce, Köles, and Buza, Tengeri, Zab, Kaposzta-repce with further sub-rows for different varieties and years.

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén

Budapest, 1892. november 29.

Magyar aranyjáradék 6% . . . . . 113.55 Magyar aranyjáradék 4% . . . . .

Magyar papírjáradék 5% . . . . . 100.55 Magyar vasuti kölcsön . . . . . 120.75 Magyar keleti vasuti államkötvény I. kibocsájtás . . . . . Magyar keleti vasuti államkötvény II. kibocsájtás . . . . .

Szerkesztői üzenet.

Csomaközre. A cikk jó, de helyszüke miatt holnapra maradt.

Aradvárosi

színház.

Évadbérlet 61. szám.

Havibérlet szünet.

Szerdán, 1892. évi november hó 30-án:

A madarász.

Uj operette 3 felvonásban. Irták: Weszt és Held L. Fordította: Fáy J. Béla és Reiner Ferencz. Zenéjét szerelte: Zeller Károly.

Kezdeté 7 órakor.

Idegenek névsora Aradon.

November 29.

Fehér Kereszt szálloda: Hamburger Emil kereskedő, Bécs. Pekanovits Dániel főmérnök, Zombor. Werner F. magánzó, Déva. Leszkay A. igazgató, Debreczen.

Mádor szálloda: Hercekhovits testvérek kereskedők, Zám. Halász Károly birtokos, Wojtek. Herceg Dezső erdősz. Perjámos. Vásárhelyi Géza szolgabíró, Pécska. Deutsch Károly birtokos és családja, Kujed. Frankl M. kereskedő, Vinga.

Aramy Kulcs szálloda: Szekás Gyula jegyző, Baracka. Hauser Simon kereskedő, Borosjenő. Zsulla János előjáró, Nagyhalmagy. Hacker és Klein kereskedő, Guraszáda.

Három Király szállota: Véber N. kereskedő, Dobra. Fodor Ödön kir. járásbíró, Vinga. Brach József regalebérő, Borosabes. Argyelán János jegyző, Szintra. Argyelán János nyugalmazott mérési számvevő, Butyin. Zach József kereskedő, Lipka. Veigand N. tanító, Német-Pereg.

Felelős szerkesztő: Vásárhelyi Béla.

Nyilttér.

A KOLERA járvány alkalmával a MOHAI

ÁGNES FORRÁS

háznk ezen kitűnő szénávtartalma dus savanyu-vizünket, mely számos előkelő budapesti orvostanár urak által javalva van, mint asztali vizet óvszerül a nagyérd. közönségnek a legmelegebben ajánljuk.

A forrásigazgatóság.

Kapható minden gyógyszerárban, fűszerkereskedésben és vendéglőben. 881 5-6

Az aradi polgári takarékpénztár (Mincrita-palota, földszint)

kölcsönöket nyújt ház és földbirtokra

bekebelezés mellett, 18 évi törlesztésre, 100 frt tartozás után évi 9% frt tőke és kamat együttes fizetése mellett; 30 évi törlesztésre 100 frt tartozás után évi 7 frt tőke és kamat együttes fizetése mellett, vagy 6% kamatra a tőkének tetszés szerinti időben való törlesztése mellett. Fennálló kölcsönöket kedvező feltételek mellett convertál.

A kölcsönügyletek gyors és előzékeny lebonyolítása biztosított.

911 3-10

Az igazgatóság.

* E rovat alatt közlésnekert nem vállal felelősséget a szerk.

Magy. kir. államvasutak.

157431 | 92 szhoz.

904. I-3.

Pályázati hirdetmény.

Mühelyi fák szállítására.

A m. kir. államvasutak igazgatósága az 1893. évben az alábbi táblázatban foglalt műfakat szükségelendő mennyiségnek is szállítására nyilvános pályázatot hirdet.

Az 1893-ik évben szükségelt fákra szóló részletes jegyzékek, melyekben a fának meretei és a mennyiségek kitüntetve vannak a m. kir. államvasutak anyag és leltár beszerzési szakosztályánál (Andrássy-ut 73/75. sz. a. II. emelet), vagy

pedig üzletvezetőségeinknél megtekinthetők illetve megszerezhetők.

A részletjegyzékek egyszersmind ajánlati mintáknak is használandók.

Amennyiben azonban a szállítási ügylet nem egy, hanem két évre kötötnék, akkor a szállítandó fákra szóló jegyzékek a további évre a megelőző év november havában fognak szállítónak kiadatni. Megjegyezzük, hogy az 1894. évre megrendelendő mennyiségek az 1893. évi jegyzékben kitüntetett mennyiségeknek korlátlanul nagyobbak vagy kisebbek lehetnek és hogy ezeknek méretei az 1893. évre szóló jegyzékekben kitüntetett legnagyobb és legkisebb méretek (u. m. hosszúság, szélesség és vastagság illetve átmérő) határain belül a szükség szerint változtatnak.

A fának neve	Egység	M ü h e l y						összesen	Jegyzet
		Liszkai fő-	Nyugoti	Kolozsvár	Piski	Szegedi	Pécsi		
I. Kemény fák:									
Vágott tölgyfa	m ³		202				28	230	
Tölgyfa palló	"		870				152	1022	
Gyertyánfa palló	"		7					7	
Erdei bükkfa palló	"	23	10					33	
Diófa palló	"		13					13	
II. Puhafák:									
Luczfenyő deszka	m ³			755	58			133.5	
Erdei fenyő deszka	"		392				102	494	
Erdei fenyő palló	"		716				115	831	
Hársfa palló	"		15					15	
Nyárfa palló	"				60	33		93	

Az igazgatóság fentartja magának a jogot, hogy az egyévre tényleg megrendelt köbméter vagy darab összmennyiségből a méretjegyzékben előforduló legkisebb és legnagyobb hosszúság, szélesség és vastagság illetve átmérő határain belül az illető szállítási év folyamán át még további 30 %-ot ugyanazon arak s feltételek mellett megrendelhesen, miből folyólag a nyertes szállítók megfelelő fakeszletet tartani kötelesek.

A szállításhoz szükséges feltételek irányadók:

1. A szállítás az anyagok szállítása iránt fennálló 129381/91 számú általános valamint az a műhelyi célokra való műfák szállítására vonatkozó 139417/9. sz. különleges feltételek alapján eszközölendő.

A fent említett szállítási feltételek a pályázati határidőig az anyag és leltár beszerzési szakosztályánál és az üzletvezetőségeknél naponként a hivatalos órákban megtekinthetők vagy a megállapított vételár lefizetése mellett posta útján is megszerezhetők.

Mindegyik ajánlóról feltételeztetik, hogy a vonatkozó szállítási feltételeket ismeri és azokat a jelen határozmányok folytán szenvedett változtatások tekintetben vétellel egész terjedelmükben kötelezőknek elfogadja.

2. A pontosan megtartandó szállítási határidők az ajánlati mintaképen használandó mérő jegyzék vege van kitüntetve.

3. A műhelyi célokra való műfák bérmentve a m. kir. államvasutak valamely állomására szállítandók be, s e célból az ajánlatban a beszállítási állomások pontosan kiteendők.

4. Az 50 kros bélyeggel ellátott ajánlatok lepecsételve ezen külszímmel: „Ajánlat épület és műfára a 157431-92 számhoz” 1892. évi december hó 20-án déli 12 óráig a m. kir. államvasutak anyag és leltár beszerzési szakosztályánál benyújtandók vagy posta útján beküldendők.

Bánatpénz gyanánt az ajánlott mennyiség értékének megfelelő 5% készpénzben vagy állami letétekre alkalmas értékpapírokban 1892. évi december hó 19-én déli 12 óráig a m. kir. államvasutak budapesti főpénztáránál letendő, megjegyezvén, miszerint az értékpapírok a budapesti, illetve bécsi tőzsdén legutóbb jegyzett tizennegy napnál nem régebbi árfolyam szerinti értékben számítatnak, de névértéken fölül soha számításba nem vétetnek.

Az ajánlatban a megtörtént letétel megemlített az arról nyert letéti elismervény azonban nem csatolandó az ajánlathoz.

Az ajánlati árak az ajánlati mintában kitüntetett egységek szerint számban és szóban tennők ki.

Az esetben, ha ajánló a m. kir. államvasutaknak szükségletét több éven át kívánna szállítani, akkor ajánlatában ez valamint az egyévi szükségletre szóló ajánlati árakból való leengedés %-okban pontosan kitüntetendő.

5. Az ajánlat az említett műhelyek közül csupán egynek szükségletére is szólhat és bármely rész mennyiségre is.

Az ajánlattevők az ajánlatukban kitüntetni tartoznak, hogy az ajánlott fákat usztatott vagy nem usztatott darabokból állítandják-e elő, és hogy a fat mely erdőben fogják vágatni.

6. Ajánló cég ajánlatával az e feletti határozathozatalig kötdles felelősségben maradni.

7. Ezen feltételektől eltérő ajánlatok, továbbá olyanok, melyek nem a kitűzött határidőig vagy táviratilag, vagy melyekben vakarások fordulnak elő, végre oly ajánlatok, melyekre nézve az előirt bánatpénz le nem tétetett figyelembe vételt egyáltalán nem igényelhetnek.

A magy. kir. államvasutak igazgatósága fentartja magának a jogot, hogy az ajánlók közt tekintet nélkül az arra szabadon választhasson, továbbá, hogy az ajánlott mennyiségből tetszés szerinti mennyiség szállítását is átengedhesse az esetben, ha rész mennyiség elfogadása az illető ajánlatban világosan ki nem zárattott és végre, hogy a cél elérésére bármely más irányú intézkedést is tehesen.

Budapest, 1892. november havában.

A m. kir. államvasutak igazgatósága.

14468. kh.

907 1-3

Hirdetmény.

A kolera-fertőzött helyekről érkező mindenemű küldemények elfogadása tekintetében a nagy közönségnél észlelhető és következményeire nézve több irányban kiszámíthatatlanul rossz hatású aggodalmas tartózkodás, valamint azon gyakori tapasztalat, hogy sokan a kolera-fertőzéstől való örökös és tartós félelmük hatása alatt, még a tudvalevőleg nem fertőzött helyekről érkező tárgyakat is csak vonakodva, vagy épen nem veszik át; elengedhetlenül szükségessé teszi, hogy a közönség felvilágosítása és megnyugtatása végett a valódi tényállást megismerve a megfelelő tanácsot ugy a közjónak, mint saját magának is jól felfogott érdekében kövesse. Ennél fogva a nagymélt. m. kir. belügyminiszteriumnak f. évi 83399. sz. a. kelt körrendelete értelmében tudomás és kellő tájékoztatás végett a következőket teszem közzé:

Mint hogy a kolera-fertőzéstől való félelemből kifolyólag számosan oly áruknak kiváltására is vonakodnak, amely áruk nemcsak hogy fertőző-

ellenállási képességükkel fogva a kolera terjesztésére alkalmatlanok, hanem még kolera fertőzés gyanujában álló helyről sem érkeztek, vagy ily vidéket sem érintettek, s minthogy ezen körülmények által nagy összeg kre menő közgazdasági veszteségek származnak, a kereskedelmi összeköttetések többé-kevésbé helyreépíthatatlanul veszélyeztetve vannak a kereskedelemnek és forgalomnak, ennek következtében megakasztásával, számos existenciának tönkretétele is veszélyeztetve van, mely által különösen a szegényebb sorsú néposztálynál a kár iránti ellenállási képesség is csökkentetik, s így számtalan és számtalanok azok a hátrányok, a melyek a veszély iránti indokolatlan félelemből származnak. Pedig azon tárgyak száma, melyek a kolera-ragály továbbterjedésére egyáltalán alkalmasak, igen csekély és azok is csak az esetben, ha a ragályos anyaggal szennyezve lettek.

A magyar országos közegészségi tanácsnak is az egész művelt külföld legkiválóbb szakíróinak és szaktestületeinek beható kísérletezés és bőséges tapasztalat alapjára fektetett szakvéleménye szerint a kolera-ragály elhurocolására egyáltalán alkalmas tárgyak a következők: rongyok, ócska fehér és ágynemű és ruhanemű, friss gyümölcs és zöldség, kaviár és nem bádogszelenczében conservált halak, nyers, nem tökéletesen száraz állati termékek, végül a vaj, lágy sajtok, a nyers tej.

A többi áruk legnagyobb része teljesen alkalmatlan a ragály továbbhurcolására, minthogy a kolera csirája életképességet száraz közegen csakhamar elveszti. Amennyiben tehát egyéb a fentebb fel nem sorolt árukról van szó: ezeknél legfeljebb csak a begöngyölésükre használt, néha nyirkos szálmának vagy egyéb szennyezett csomagolásnak 5% carbolvizzel vagy mésvizzel való fertőtlenítést, vagy megsemmisítése lehet indokolt és pedig annyival kevésbé szükséges magának a száraz árunak megsemmisítése, fertőtlenítése vagy visszautasítása, mert az árukat az esetleges szennyezés ellen kellőleg megvédi a begöngyölés. Megjegyzendő még az ugynevezett ragályfogó vagy ragályvívő áruknak már a fenti összeállítás is igen szigorú, amennyiben azoknak egynemű válfaja olyan, hogy csak ideig-óráig képes a koleraszir rajta elősködését fentartani.

Es bár némelyik nyugati állam (péld. Németország, Svájc, stb.) az újabb tapasztalatok alapján még a fenti lajstromot is lényegesen megrövidítette, mindazonáltal nálunk gondos elővigyázatból mindeke tárgyakra fertőzött helyről való behozatala, sőt elvitele is el van tiltva és szigorú ellenőrzés alá helyezvük.

Epen azért indokolatlan a bizalmatlanságot a felsoroltakon kívül még más egyéb árukra is kiterjeszteni és például levelek, hirdlapok, kidolgozott börneműek, kifőzött zsirtalan és száraz szőr és sörtefélek, élesztő, új fehérnemű és ruhanemű és számtalan más tárgy ellenében is érvényesíteni.

Kelt Aradon, 1892. évi november hó 18-án a város kapitányi hivatala mint I-ső foku egészségügyi hatóság.

Sarlot Domokos,
főkapitány.

M. kir. államvasutak. Üzletvezetőség Szeged.

32633 szám.

910. 1-3.

Pályázati hirdetmény.

A m. kir. államvasutak herkulesfürdői állomásán 1893. évi január 1-én megüresedő pályaudvar vendéglő bérletére ezennel nyilvános pályázat nyitattik.

Mindazok, kik ezen vendéglői üzletet bérbevenni óhajtnak, felhivatnak, hogy eziránt zárt ajánlatukat okmányokkal felszerelve egy száz (100) forint bánatpénznek vagy készpénzben, vagy letétre alkalmas állampapírokban történt letéteményezéséről szóló pénztári elismervény meilékiésével a szegedi üzletvezetőséghez címezve legkésőbbben f. é. december 15-éig déli 12 óráig nyújtsák be.

A bánatpénz a m. kir. államvasutak szegedi üzletvezetősége gyűjtőpénztáránál vagy királyi posta útján, de mindenesetre az ajánlattól elkülönítve helyezendő letétbe.

A zárt ajánlat borítékán szemebetűnő módon irandó:

„Ajánlat a herkulesfürdői pályavendéglő bérletére.”

A bérletnek további feltételeiről a szegedi üzletvezetőség forgalmi és kereskedelmi osztálya nyújt kívánatra szóbeli felvilágosítást.

Az üzletvezetőség.

Radnai járás főszolgabírájától.

4614/1892.

933. 3-3.

Pályázati hirdetmény.

Berzova, Konop, Odvos, Kaprucza, Monorostia, Dumbravicza, Gross, Szlatina, Battucza, Govasdia és Gyulicza községekből alakított és esetleg egyes község kiválásának lehetőségével medosulható közegészségügyi körben Dr. Székely Albert halálával megüresült, és a rendszeresített éjjeli és nappali látogatási díjakon felül évi 700 frt fizetés és 200 frt uti átalánnyal javadalmazott és kézi gyógytár tartásra kötelezett Berzovai körorvosi állás választás utján betöltendő lévén, annak eszközésére határnapul folyó évi december hó 12-én a Berzovai körjegyzői irodában d. e. 10 órakor kitzűzöm.

Egyszersmind pedig — annak kijelentése mellett, hogy a körorvosi teendőket az 1876. évi XIV. t. cz. 145. §-a szabja meg — pályázni kívánókat felhivom, hogy törvényszerűleg felszerelt kérvényeiket ide legkésőbb a választást előző napon nyújtsák be.

Radna, 1892. november hó 22-én.

Csakay,
főszolgabíró.

16657 | 892. sz.

940 I—2

Árlejtési hirdetmény.

Közírré tétetik, hogy az aradi m. kir. államjósázigazgatóság kezelése alatt álló **Soborsin-vállemárei kincst. maroshid kijavitása iránti** munkálatoknak vállalat utján biztosítása céljából a nagyméltósági m. kir. pénzügyminisztertumnak folyó évi november hó 16-án 77653. szám alatt kelt engedélye alapján az **aradi m. kir. jóságigazgatóságnál folyó évi december hó 19-én délelőtt 9 órakor** írásbeli zárt ajánlatok tárgyalásával egybekötött nyilvános szóbeli árlejtés tartatik.

Vállalkozni szándékozók tartoznak a kikiáltási ár 10 százalékát bányapénzül az árlejtési bizottság kezéhez letenni vagy pedig azt az 50 kros bélyeggel ellátott írásbeli zárt ajánlat-hoz csatolni.

Az írásbeli zárt ajánlatokban a vállalati összeg nemcsak számokkal vagy százalékban, hanem összegekben szóval is kiirandó és világosan kijelentendő, hogy vállalkozó a költségvetést és feltételeket, melyeket aláírni is köteles, ismeri és azoknak magát feltétlenül aláveti.

Oly vállalkozók, kik a kincst. uradalomnál vállalt munkálatokat nem kielégítőleg teljesítették, vagy a kik csőd, gyámság vagy gondnokság alatt állanak, vagy végre kik nyere-ményvágyból eredő büntettért elítéltek, az árlejtésben részt nem vehetnek.

A részletes árlejtési feltételek és költségvetési okmányok alóírt kir. jóságigazgatóságnál a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

A kikiáltási ár összege 16255 frt 84 kr.

Aradon, 1892. évi november hó 24.

M. kir. államjóságigazgatóság.

(Utánnnyomat nem díjaztatik.)

913—892. gazd. sz.

929 3—3

Árlejtési hirdetmény.

Arad szab. kir. város gazdasági széke a városi községi iskolák részére 1893-ban szükséges különféle irószerek szállítása iránt folyó évi december 5-én d. e. 10 órakor árlejtést tart.

Kikiáltási ár 226 frt 85 kr.

Bánompénzül leteeendő a kikiáltási ár 10%-a készpénzben vagy elfogadható értékpapirokban.

Az árlejtésben részt lehet venni szóbeli és írásbeli ajánlatokkal.

Az írásbeli ajánlatok lezártan a szóbeli árlejtés megkezdése előtt nyujtandók be, s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánompénz mellékelve van, s ha az ajánlattevő kijelenti, hogy az árlejtési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árlejtési feltételek a gazdasági tanácsnok urnál az árlejtést megelőzőleg is megtekinthetők. Arad sz. kir. város gazdasági székének 1892. évi november hó 21-én tartott üléséből.

Kiadta:

Löcs Rezső
aljegyző.

Eszközök, néző bőrdíjak, pénz-, diadém- és szivartörök, papírvatárk, n. nyakkekők, veznyk, alsó tejjingek, hapsnyák kálatok, sapkák.

Meggzúnt

minden verseny!
Olcsóbb
mint bármely
végeladás,

873 6—10 de csakis

Kilényi R. és Társa

7, 14 és 30 kros

BAZÁRJÁBAN

a színházépületben
(a 13 vértanu-szoborral szemben) hoi mindennemű alkalmi hasznos és czélszerű **tárgyakat** bámulatos olcsó arban árusittatnak **Gyermekjáték nagy választékban.**

„Nincs többé köhögés!”

Mell- és tüdőbaj ellen.
Dr. med. FÁYKISS
Szepesi Kárpáti
növénykivonata.

1 üveg árn haszn. utalításul 75 kr. CZUKORKA 1 d. hozzal 35 kr., 1 csomag 20 kr. THEA 1 csomag-gal 50 kr., kis 25 kr. Ti enőt év óta legjob h erezményel használ-ták köhögés rekedtség, katarus, hökhurut, náthaláz (influenza), zük-mellűség, tüdő-gyulladás stb. ellen. Eredetiben kapható Fáykiss József „nagy Kristóf”-hoz czimzett gyógy-szertárán 10. pesteni, továbbá Török József gyógy-szertárában, király-utca 1. Aradon: Schüller Adolf és Rozsnyay Mátyás gyógyszerész uraknál. 827 8—10

Postal megrendelések azonnai eszközöltetnek.

20258 | 892. 3—3

Hirdetés.

Jász-Nagykun-Szo nokmegye alispánjának 2580 | 892. sz. a. kelt megkeresése nyomán ezenel közírré tétetik, hogy a Szolnokon uralgó kolera-járvány miatt azon ragályfógo áruknak, melyek a m. kir. Belügyminiszter ur által f. év 78384. és 78772. sz. a. az ország törvényhatóságihoz kiadott körrendeleteiben elsorolvsk, Szolnokról való kivitele eltiltatott.

Arad, 1892. november 15.

A városi tanács.

917—1892 gazd. sz. 927 3—3

Árlejtési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke a város részére 1893. 1894. és 1895 ben szükséges nyomtatványok előállítása és szállítása iránt folyó évi december hó 5-én d. e. 10 órakor árlejtést tart.

Kikiáltási-ár árjegyzék szerint.

Bánompénzül leteeendő 100 frt készpénzben vagy elfogadható értékpapirokban.

Az árlejtésben részt lehet venni szóbeli és írásbeli ajánlatokkal.

Az írásbeli ajánlatok lezártan a szóbeli árlejtést megelőzőleg nyujtandók be, s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánompénz mellékelve van, s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árlejtési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árlejtési feltételek, a gazdasági tanácsnoknál az árlejtést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági székének 1892. évi november 21-én tartott üléséből.

Kiadta:
Löcs Rezső,
aljegyző.

20696 | 892.

925 I—3

Hirdetmény.

Fzennel közírré tesszük, hogy az új vágóhidnak úgy a nagy mint kis marhák, valamint a sertések levágására való használatba vételét f. évi december hó 1-től kezdve elrendeltetik.

A vágásokért fizetendő díjak a következők:

I. Minden levágandó darab ökor, tehén, bivaly, egy éven felüli borju után 2 frt, egy éven alul lévő borju után 50 kr, sertés után 20 kilón alul 25 kr, sertés után 20 kilón felül 50 kr, juh, kecske után 15 kr, bány és kecske gida után 10 kr.

II. A bélmosó helyiség használatáért: 1 db. marha és egy éven felüli borju után 5 kr, 1 db. egyéven aluli borju után 3 kr, egy juh, bány és kecske után 2 kr.

Ezen díjak a városi pénztárba előre fizetendők és az ennek megtörténtéről szóló bárca nyugta a marha levágása előtt a vágóhidi igazgatónak átadandó.

Az igazgató a neki átadott bárcaokról egy nyilvántartási könyvet tartozik vezetni, amelyben napról-napra kitüntetendő, hogy mily számmal ellátott bárca lett neki átadva.

Az I. alatt felsorolt díjakba beleértvük: a régi vágatási és szemle díjak, a marhavágóhidi jégkamaráknak, továbbá istállóknak 24 órán át és a borszáritónak télen 30 napon és nyáron 15 napon át való használati díja.

Istállópénz fejében, ha a marha 24 órán át tulmarad a vágóhieon, darabonként és naponként fizetendő:

I. egy nagy szarvasmarha és egy drb 1 éven felüli borju után 10 kr.

II. egy drb 1 éven aluli borjuért 3 kr.

III. juh, kecske, bány és sertés után 2 kr.

Az istállóba beötött állatok tulajdonosai tartoznak gondoskooni azoknak etetéséről és itatásáról a takarmányról és alomról.

A takarmányt az istállóba csak nappal szabad behordani.

Amennyiben az illetők az istállóba elhelyezett állatok ellátásáról 24 órán tul nem gondoskodnak, azt az ő költségükre a város fogja eszközölni. Azonban 10 napon tul az istállók egyáltalában igénybe nem vehetők s azon állatok a melyek 10 nap elteltével sem vitetnek el, a felmerülő istállópénz és élelmezési költségekre nézve kézi zalogul fognak szolgálni s a gazdátlan jóságokkal szemben érvényes kórmányhatósági rendelet alkalmazása mellett el fognak árvereltetni.

A borszáritóknak a 30 és 15 napon tul való használat megne engedtetik, sőt a bőrök azon esetben, ha másnak tulajdonába mennek át, a borszáritókból 24 óra mulva eltávolítandók.

Az istállóért járó díjak a vágóhidi igazgatónak fizetendők, a ki erről rendes naplót tartozik vezetni s bevett összeget minden hó végével a városi pénztárba beszállítani.

Aradon, 1892. november 19-én.

A városi tanács.

932/1892. gazd. sz.

926 I—1

Árlejtési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke a város által 1893-ban szükségelt petroleumnak szállítása iránt folyó év december hó 5-én d. e. 10 órakor árlejtést tart.

A szállítandó és a fiumei hitelbank részvénytársaság által gyártott elsőrendü amerikai, egy csillagu védjegygyel ellátott petroleumnak 100 kilónkénti kikiáltási ára 20 frt.

Bánompénzül leteeendő 50 frt készpénzben vagy elfogadható értékpapirokban.

Az árlejtésben részt lehet venni szóbeli és írásbeli ajánlatokkal.

Az írásbeli ajánlatok lezártan a szóbeli árlejtés megkezdése előtt nyujtandók be, s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánompénz mellékelve van, s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árlejtési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árlejtési feltételek költségvetés és tervek a gazdasági tanácsnoknál az árlejtést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági székének 1892. évi november hó 21-én tartott üléséből.

Kiadta:

Löcs Rezső,
aljegyző.